

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT nr 5 (73), oktoober 2012

 EML
EESTI MESINIKE LIIT

Mesinike
sügispäevad Jänedal

Aasta Mesiniku
kandidaadid

Eesti mesinduse
ajaloost III

Tegevjuht teavitab

Mesila andmeleht 2012

Trükise väljaandmist toetab Euroopa Liit Eesti Mesindusprogrammi raames

ESIMEHE VEERG

Käesolev 2012. aasta on Eesti Mesinike Liidu jaoks juubelmärgiline – EMLi asutamisest 1992. a. möödub 20 aastat. Teisalt loeb Eesti Mesinike Liit ennast 1902. a. asutatud Eesti Mesilaste Pidajate Seltsi tegevuse jätkajaks. See annab põhjust rääkida juba 110. juubelist, mis on igati väärikas ja muljetavaldav tähtpäev. 110 aastat üleriigilist mesinike organisatsiooni Eestis ja 20 aastat Eesti Mesinike Liitu on märgid, mis meie tänasele mesindusele otse või kaudselt tugevat jälge jätnud. On uhke pidutunne olla EMLi liige!

Heitkem pilk tagasi EMLi sünniloo aegadesse. Eesti oli end siis äsja nõukogude võimu raamidest välja murdnud ja iseseisvuse ning vabaduse tagasi võitnud. Paraku oli koos nõukogude korruga lagunenud ka põllumajanduse ja maaelu korralduse senine sisetöötatud süsteem, sealhulgas mesinduse valdkonnas. Mesinikud olid riigi poolt jäetud omapead ja hooleta ning meie mesindust ähvardas tumedavõitu tulevik. Sai üha selgemaks, et Eesti mesinduse päästmine ja Eesti mesinike organiseerimine on eelkõige mesinike endi mure ja hool.

Aktiivsemate mesinike hulgas Tallinna ja Tartu mesinike seltsides tõusis arutusele idee luua vastavalt Põhja-Eesti ja Lõuna-Eesti mesinike ühendused. Siiski leiti üsna pea, et õigem on luua kogu Eestit kattev vabariiklik mesinike organisatsioon. See juhtus 1. veebruaril 1992. aastal, kui Tallinna Põllumajandusministeeriumi saali saabusid üle kogu Eesti koosolekule ligi sada mesinikku, et arutada Eesti mesinduse kiratse-

va oleviku probleeme ja parema tuleviku võimalusi. Koosoleku korraldamise põhjuseks sai eelkõige mesinike mure Eesti allamäge veereva mesinduse pärast, mille senine riiklik struktuur oli lagunenud ja riigi huvi selle uuesti ülesehitamise vastu puudus.

Sellepärast otsustati koosolekul luua mesinike endi organisatsioon Eesti mesinduse olukorra parandamiseks ja arendamiseks, seda nii mesinike jõudu-

dega kui koostöös riigi vastavate ametkondadega. Eeskujuna võeti ka Soome ja teiste Põhjamaade ning Euroopa riikide kogemusest, kus mesinike liidud suutsid mesinike huve ja vajadusi hästi teenida. Nii sündis koosolekule kogunenud mesinike ühise otsuse kohaselt Eesti Mesinike Liit kui keskne organisatsioon, mis tulevikus võiks ühendada ja teenida kõiki Eesti mesinikke.

Koosolekule kogunenud mesinikest esitasid avalduse Eesti Mesinike Liidu liikmeks astumiseks 18 mesinikku, kellest said EMLi asutajaliikmed. Olgu järgnevalt loetletud nende nimed: Jaanis Gruntstein, Viktor Karpender, Erna Kilter, Marika Kin, Rein Koobas, Enno Kroon,

Gustav Lauringson, Ants Liin, Ilmar Paunmaa, Harri Pulk, Arnold Rehtsalu, Antu Rohtla, Luule Sööt, Ants Zimmer, Ants Turgan, Havo Türk, Art Öun, Paul Öun.

Nõnda sündis EML paljude mesinike soovide ja lootuste toel. Kuhu on EML nende praeguseks möödunud kahekümne aastaga jõudnud? Inimlaps on selles vanuses juba lasteaiaaegud unustanud ja seisab täiskasvanud tegusa noore inimesena oma suurte tegude tee alguses. Organisatsioonile ei anta enamasti pikalt beebiaega pidada ja aeglaselt edeneda, vaid tegusid tuleb teha ja tulemusi näidata võimalikult kohe.

EML on möödunud kahekümne aastaga jõudnud oma näo kasvatada ja EMLi liikmetes mesinike teenimiseks mõndagi korda saata. Olgu see näiteks "Mesinik"-leht, mis praeguseks juba 16 aastat mesinikele kasulikku lugemist pakkunud. Või loendamatu arv mesinikele pakutud mesindusloenguid, -õppusi ja -kursusi, alustades Soome spetsialistide loengusarjadest 1994. a. kuni tänaste mesinduspäevadeni välja. EMLi legendaarsed mesindusreisid on viinud mesinikke kodumalt Euroopa kõige kaugemate paikadeni välja. EML on rahvusvahelisel mesindustasandil Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu liige alates 1996. a. ning praeguseks ka mesinike maailmaorganisatsiooni Apimondia liige.

Siiski pole EMLi areng olnud nii kiire ja tulemuslik, kui sooviksime. On ju EML loodud mesinike vabariikliku organisat-

sioonina, mis liidaks võimalikult paljusid mesinikke. Aga praegu on EMLil liikmeid veidi alla poole tuhande, seega väiksem osa Eesti mesinikkonnast. Miks ei taha ülejäänud mesinikud praegu veel EMLi liikmeskonda kuuluda, milliseid EMLi tegusid nad enda kasuks ootaksid? Mesinike hulgas on üsna palju omaette nokitsejaid, kellele EML ega ka ükski teine mesini-

ke ühendus ei paku mingit huvi. Aga kindlasti saaks ja peaks EML edaspidi oma tegevuste kaudu liikmeskonda suurendama ja Eesti mesindusele senisest rohkem kasu tooma.

Suur tänu kõigile EMLi aktiivsetele liikmetele ja eestvedajatele, kes läbi kahekümne aasta on panustanud oma aega ja energiat, et EMLi organisatsiooni luua ja tugevdada. Üheskoos

kõigi tublide hakkajate mesinikega saame EMLi tegevust edasi arendada, laiendada ja tugevdada. Selle kaudu edendame jätkuvalt Eesti mesindust ning pakume rohkem abi ja tuge EMLi liikmetele-mesinikele. Head EMLi sünnipäeva kõigile teekaaslastele ja EMLi liikmetele!

Aleksander Kilk,
EML juhatuse esimees

OOTAME FOTOSID 2013. AASTA "MESINIKU KALENDRISSE"!

Ootame endiselt kalendrifotosid kõigest mesinduse ja mesilastega seonduvast. Eriti oodatud on sügisesed-talvised pildid.

Täname neid, kes on meile oma pildid juba saatnud!

"Mesiniku" toimetus

MESINIKE KOOLITAJATE KOOLITUS 2012/2013

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2010–31.08.2013 kaudu. Osavõtt on tasuta.

Mesinike koolitajate koolituse 2-päevane seminar toimub **05.-06. jaanuaril 2013. a. Olustveres.**

Tegemist on jätkukursusega, mis on mõeldud mesindusspetsialistidele, kellel on läbitud esimene ja teine seminar. Koolitusel õpetatakse õpe-

tama ning saadakse uusimat mesindusalast teavet, mida lektorina hiljem teistele edasi anda. **Grupp on komplekteeritud!**

Palume kõigil kursustel teatada oma osalemisest või mitteosalemisest, registreerudes veebilehel www.mesindusprogramm.eu või kirjuta-

des e-posti aadressile mesindusprogramm@gmail.com hiljemalt 30. novembriks 2012.

Kursusele eelregistreerimine on vajalik.

Täpsem info Aivar Raudmets: telefon 53 41 40 67, e-post mesindusprogramm@gmail.com.

TEGEVJUHT TEAVITAB

Toimunud olulisemad tegevused alates eelmise lehenumbri ilmumisest augustis 2012

Olime töögrupis üksmeelsel arvamusel, et osa töökoosolekuid tuleb kindlasti Tallinnast välja tuua, ja püüdsime selles osas ise eeskujuga anda. Novembri algul saadame töögrupi poolt parandatud põhikirjaversiooni liikmetele, kes on meile oma e-posti aadressi edastanud, ja paneme selle üles ka oma kodulehele. Siis ootame kõigilt liikmetelt tagasisidet ja ettepanekuid.

Töögruppide töö kohta saab informatsiooni ka meie sügisel õppepäeval Jänedal.

Koostööprojekt Turba Aianduse

ja Mesinduse Seltsiga: Karksis

toimunud meefestivali külalastamine.

7.–8. septembril toimus traditsiooniline **Meefestival Viljandimail Karksis**. Korraldajaks Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Selts eesotsas aktiivse esinase Leili Naelaga.

EML aitas aga kirjutada Turba seltsile projekti, et saada KOPist rahastust ja sõita Mulgimaale vaatama, kuidas seal toimetatakse ja ühisprojekte tehakse. Rahastuse saime bussile, ühele loengule ja väikese tasu ka kohalikule giidile. Kõik muud kulud katsid osalejad ise. Mulgimaale sõitsime Mulgi Reisi mugava bussiga. Kuna bussis oli 48 kohta koos juhiga, siis Turba selts kutsus kaasa mesindushuvilisi ja oma sõpru nii Rae vallast kui ka Keila ning Vasalemma kandist. Ja bussis

ei jäänud tühjaks ühtegi kohta, vaid mitmed jäid hoopis ootama lehele ootama võimalust kaasa sõita. Kahjuks pidid ootajad petuma, sest keegi ei loobunud. Kusjuures tuleb ka mainida, et sõitjate nimekiri komplekteerus 5 päeva jooksul.

Esimene külastuskoht oli meil tegelikult Pilstvere kogudus, kus saime ka keskhommikuse kehakinnituse. Kes seal varem pole käinud, siis soovitan väga. Näete tõelist kogukonna eestvedajat Hermann Kalmust, kelle entusiastlik tegevus on aidanud ellu äratada ühe Viljandimaa piirkonna. Temalt on palju õppida meil kõigil, kes me tunneme muret oma kodukandi ühistegemiste pärast.

Edasi sõitsime juba Karksi poole, et kohtuda Leiliga, kes ootas meid **Murri häärberis**. Kohalejõudmine sinna oli seiklusrikas ja ausalt öeldes väga üllatuslik. Poleks osanud eales arvata, et meid sellel õppereisil tabavad **Andrese ja Pearu omavahelised kemplemised**. Õnneks parandas sõidul osalejate tuju jälle heaks hoopis teistlaadne üllatus, ja väga meeldiv üllatus. Aitäh Viljandimaa mesinikule ja EMLi liikmele **Urmas Mikule**, kes oli omaalgatuslikult organiseerinud meile ööbimiskohta elava muusika ühe väga laheda pilli- ja laulumehe näol. Saime teha ühislaulu ja jalakeerutust kuni keskööni.

Lisaks sellele saime Karksimail ülevaatlikke kogemusi tänu meie giidile **Helve Joonile**, kes lisaks oma huvitavale jutule korraldas meile mitmeid erinevaid kohtumisi.

Töögrupid alustasid tööd

1. mail Olustveres toimunud ümarlaual valitud töögruppides käivitus tööne tegevus.

3. oktoobril toimus 2. töögrupi – **mesindusprogrammi koostamine** - esimene koosolek Tallinnas. Arutlusel olid järgmise perioodi (2013-2016) rahalised võimalused ja valitavad meetmed.

Järgmine, teine koosolek, toimus 24. oktoobril Tallinnas ja siis arutati juba põhjalikumalt läbi, kuidas kujundada meetmete eelarveid.

Koosolekuid kajastavad protokollid on kõigile kättesaadavad meie kodulehel www.mesinikeliit.ee

10. oktoobril toimus 1. töögrupi – **EMLi struktuur ja põhikirj** – esimene koosolek Põltsamaal. Päev oli väga tööine ja kestis kella 10st kuni 16ni. Sellest hoolimata jõuti põhikirjast läbi töötada alla 50%. Põhikirja töögrupp kogunes oma järgmisel koosolekul 25. oktoobril Karksi-mail Tuhalaanes.

Teine päev kulges täielikult festivalisündmuste raames, mille valik rahuldab vist iga osavõtjat. Kes soovisid, said kohtuda põllumajandusministriga või kuulata mesindusalaseid loenguid, samas käis korralduskohas elav laadamelu ning päeva lõpetas hoogne kontsert koos Kihnu Virvega.

Loodame, et sellise **meefestivali** traditsioon Karksis jätkub, ja kes pole seda veel külastanud, tehku seda kindlasti.

Õppereis Eestist väljapoole

15.–23. septembril toimus õppereis marsruudil Viin-Budapest-Szentendre-Noszvaji-Miskolc-Talpa-Zakopane. See oli rohkem küll kultuuriline õppereis ja koostöös MTÜga Vabaajakeskus Vanad ja Noored, aga saime siiski külastada üht ungari mesilat. Plaan oli külastada ka Zakopanes asuvat mesilat, kuid nad "hüppasid alt" viimasel hetkel. Grupi suurus oli planeeritud 30 inimest ja koos bussijuhtidega oli meid kokku 33. Mesindushuvilisi, kes registreerusid läbi EMLi, oli 21 inimest. Bussiks jälle Mulgi Reisi uus punane ja mugav 48-kohaline buss – lautamiseks bussis seega kohti natukene rohkem kui inimesi. Tagasisidelehtedest, kus osalejad said oma emotsioone kirjeldada, oli väga meeldiv lugeda, et 98% jäid reisiga väga rahule ja soovivad võimaluse korral ka järgnevatel reisidel osaleda.

Tulekul EMLi suurüritused

EMLil on täitunud 20. tegutsemisaasta, õigusjärglasena aga hoopis 110. aastapäev, sest aastal 1902 loodi Eesti Mesilaste Pidajate Selts. Peame oma sünnipäevapidu 24.–25.

novembril Jänedal. Loodan, et kõik leidsid "Mesiniku" lehe vahelt ka kutse. Peol on kahjuks küll osalustasu, aga ma loodan, et see teid väga ei heiduta, ja tore on teid seal näha. Lisaks sünnipäeva tähistamisele toimuvad **mesindusprogrammi raames** erinevad loengud, mis on osalejatele tasuta. Omaosalus on vaid toitlustamise ja ööbima jääjatele majutuse eest. EML aga katab kulud simmanimuusikale ja kontserdile.

EMLi plaanitavad koolitusreisid 2013. aastal

Head reisid sünnivad alati vaid koostöös. Ootan teiepoolset infot ja soove, kuhu ja millal sooviksite koolitusreise. Kui pikad need peaksid olema, millisesse hinnavahele võiksid jääda – seal hulgas ka seda infot, kas söömine võiks olla korraldatud ühiselt (sel juhul lisanduks reisikuludele toiduraha) või eelistaks igäüks tulla oma leivakotiga ☺. See üleskutse ei ole vaid 2013. aastaks – ikka ja jälle ka tulevikule mõeldes.

Selline üleskutse oli juba augustikuu "Mesinikus", kuid tagasisidet tuli väga vähe. Kas te tõesti ei taha õppereise? Kas ei taha näha, mida tehakse piiri taga või ka Eestimaal? Teretulnud on ka kõik mõtted, mida külastada, millest õppesõidul arutleda jne. Aitäh neile, kes juba tagasisidet on andnud.

Muu info

Meiliaadressi vajalikkus

Jätakuvalt palun, et te teavitaksite mind oma meiliaadressidest. Seda muidugi juhul, kui te ikka soovite saada operatiivset infot

meie organisatsiooni igapäevastest tegevustest. Hetkeseisuga on ka mõnede inimeste meiliaadressid juba vananenud või siis antud vigasena, sest kirjad ei jõua kohale. Olen iga kuu jooksul püüdnud teile saata 1-2 kirja. Kui kellelgi on meiliaadress olemas, kuid kiri ei ole sellele jõudnud, palun võtke minuga ise ühendust aadressil mesilaspere@gmail.com ja ma saan teid lisada EMLi infolisti.

KOPi projektid

1. oktoobril oli tähtaeg, kus sai esitada rahastamiseks projekte **kohaliku omaalgatuse programmi**. EML kirjutas taotlused Võrumaa, Pärnumaa, Lääne-Virumaa ja Läänemaa piirkondadele. Vastused saame 2 kuu jooksul. Ma loodan, et kohalikud seltsid olid ka ise aktiivsed ja esitasid taotlusi. EML on üle-eestiline organisatsioon ja seetõttu on meil KOPist positiivset otsust palju raskem saada. Aga lähtusime põhimõttest: kui ei küsi, siis kindlasti ei saa ☺.

Purgisiltide tellimisest

Sel aastal on võimalik veel viimast korda esitada meepurkidele siltide tellimusi. Huvitatul palun võtta ühendust kuni 10. novembrini kas meie kontoritelofonil 637 64 93 või e-kirjaga: info@mesinikeliit.ee

Loodame, et on piisavalt palju huvilisi, et saame tellimuse edastada.

Kohtumiseni Jänedal 24.-25. novembril!

Marianne Rosenfeld, EML-i tegevjuht
50 29 006,
e-kiri:mesilaspere@gmail.com

110 AASTAT EESTI MESILASTEKASVATAJATE SELTSI

(algus juuni- ja augustikuu "Mesinikes")

Antu Rohla

1902. aasta algul kutsus Tallinna Eesti Põllumeeste Selts kokku mesindusosakonna avamiskoosoleku. Avamiskoosolekul läksid kokkutulnute arvamused kardinaalselt lahku, mistõttu mesinduse osakond jäi seekord asutamata. Uus katse iseisva seltsi asutamiseks tehti juba sama aasta aprillis, kui selleks tulid kokku A. Arro, Fr. Kask, A. Meyer ja A. Täker. Nõupidamisel otsustati asutada Eestimaa Mesilastekasvatajate Selts, mille tegevuspiirkonnaks määrati kogu Eestimaa kubermang. Seltsi põhikiri kinnitati juba 20. novembril 1902, sest selts taotles ainult majanduslikke eesmärke, mistõttu valitsus näitas taoliste koondiste asutamise osas üles ka teatud vastutulekut.

Esimene peakoosolek peeti juba sama aasta 15. detsembril. Peakoosolek seadis üles järgmised tegevussuunad:

- võtta ametisse mesinduse instruktor;
- asutada õppemesilaid;
- asuda mesilastõugude parandamisele;
- asuda võitlusse mesilashai-guste vastu;
- tõkestada mee võltsimist.

Sihid olid üles seatud sellise ettenägelikkusega, et suurem osa neist on aktuaalsed ka tänapäeval, sest mitmed ei ole veel leidnud lõplikku lahendust.

Juba asutamisest alates toimus seltsi tegevus tõusujoones. Telliti tõumaterjali toona Austriale kuulunud Krainist (praegu Krajina Sloveenias) ja Ameerikast, korraldati loenguid ja pikaajalisi kursusi, süvendati koostööd liikmete vahel, jagati aktsiisita

suhkrut (mida valitsuse korraldusel anti ainult eesti soost mesinikele), võeti tarvitusele etiketid mee võltsimise tõkestamiseks. Peale Eestimaa kubermangu korraldas selts aktsiisivaba suhkru jagamist ka Liivi- ja Ingerimaal. Koos jooksva tööga toimus ka seltsi laienemine: 1903. aastal asutati Peetri, Risti ja Rakvere osakonnad.

1905. aastal kaotas selts ühe oma energilisematest liikmetest, A. Meyeri, kelle lasid karistusoperatsiooni käigus maha vene karistussalklased. Nendel keerulistel aegadel jäi ka seltside elu soiku. Kui seltside loomise algaastatel võttis seltsi tööst osa 50–60 aktiivset liiget, siis 1907. aastal oli jäänud alles ainult 9 liiget.

Kuigi keskselts sai 1905. aasta revolutsiooni käigus tugevasti kannatada, töötasid mitmed kohapealsed seltsid edasi ning etendasid tähtsat osa mesinduse edendamisel ja üldse mesinduse säilitamisel kogu Eestis. 1907. aastal töötasid Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi liikmed välja Tartu taru. Selle pesaruum mahutas 12 raami mõõtudega 250 x 400 mm, kuid erinevalt Viljandi tarust oli selle raam pööratud küljele. Tartu taru loomisest alates hakkabki mesilastarude areng Eestis toimuma madalaraamilise taru suunas.

Tartu tarul oli kolm toppega soojustatud sein, sahtelpõhi, suur otsaluuk ja klaasiga varustatud vahelaud (aken). Taru vooder ulatus 20–25 cm pesaruumist kõrgemale, mis võimaldas kasutada ka täisraamilist katsemasina.

1908. aastal peeti valitsuse loata (1905. aasta revolutsiooni järel olid võimud muutunud väga ettevaatlikuks ja igasugused rahvakoosolekud ning kogunemised olid rangelt keelatud) salajane koosolek juhatuse liikmete valimiseks. Sellel koosolekul

Johannes Hio

valiti seltsi esimeheks Johannes Hio (1879–1967). Sestpeale hakkas seltsi tegevus taas elavne-ma, ja 1913. aastal oli seltsil 50 ning 1920. aastal juba 200 liiget. 1912. aastal võeti vastu uus põhikiri ja selts nimetati ümber Eestimaa Mesilastekasvatuse ja Aiatöö Seltsiks. Selts rentis Tallinna linna käest maad katsete korraldamiseks, tellis oma liikmetele aedviljaseemneid, korraldas kursusi ja hakkas välja andma ajakirja "Aednik-Mesinik" (1920), mis aga lõpetas rahapuudusel peagi ilmumise. 1920. aastal registreeriti Eestis ka XX sajandi kõige väiksem mesilasperede arv: 14 573.

1924. aastal asus Kuusalus jaoskonnaarstina tööle Ernst Koppel (1894–1959), kes asutas katsemesila uute mesilastõugude uurimiseks ja aretamiseks. E. Koppel juhatas katsemesila tööd aastatel 1925–1950.

Tartu Ülikooli jaoskonnaarstide I kursuse lõpetanud. II reas vasakult kolmas Ernst Koppel.

E. Koppeli initsiatiivil loodi 1933. aastal Mesilaste Tõuaretajate Selts, kuhu kuulus üle 3000 mesiniku. 1934. aastal asutati – taas E. Koppeli algatusel – Mesindusinstituut, mis andis aastatel 1935–1936 välja puhtmesinduslikku ajakirja "Mesindus". Mesilaste Tõuaretajate Selts ja sellega käsi-käsas töötav Mesinduse Instituut lõpetasid oma tegevuse 1944. aastal. II Maailmasõja ajal ja selle järel ning pärast E. Koppeli surma 1959. aastal läks kaduma ka suurem osa tema poolt aretuseks sisse toodud materjalist ja kohapeal saadud mesilasaretised "Alpiina", "Alfa" ja "Montaana".

1928. aastal töötas Eesti Aianduse ja Mesinduse Keskseltsi komisjon, kuhu kuulusid August Mätlik (1881–1956), Mart Reinik (1862–1940), Karl Mäekala (1876–1961), Johannes Hio (1879–1967), H. Treufeld (Truupõld) (1873–?), Peeter Liebus (1889–1973) ja H. Kõrgesaar, välja Eesti taru. Taru ehitusõpetus koos vajalike joo-

nistega ilmus Tartus 1929. aastal omaette raamatuna. Taru välja-töötamisel võeti aluseks toona juba küllalt laialt levinud Tartu taru raam (400 x 250 mm), kuid pesaruum oli mahukam – 16 raami, sest ära oli jäetud üks toppega otsasein. Olulisim erinevus Tartu tarust oli see, et vooder ulatus ainult 14 cm üle pesaruumi, mis tegi tarude käsitemise perede läbivaatamisel tunduvalt mugavamaks. Ära oli jäetud ka sahtelpõhi ning suur otsaluuk (see oli asendatud madala, 100 mm kõrguse luugiga). Taru võis ehitada nii ühe- kui ka kahepoolse kaldega katusega (hiljem jäi kindlalt peale ühepoolse kaldega katus, mida oli lihtsam ehitada).

Tänu Eesti iseseisvumisele ja seltside intensiivsele tegevusele hakkas suurenema mesilasperede arv. Nii loendati Eestis 1925. aastal 45 000, 1932. aastal 51 000 ja 1939. aastal juba 105 700 mesilasperet.

Alates 1937. aastast hakkas Eesti Aianduse Mesinduse

Keskselts andma välja ajakirja "Mesinik", mille peatoimetajaks määrati Aleksander Prima (1906–1983). Ajakiri ilmus regulaarselt iga kuu, kuni 1940. aasta keskpaigani. Raske on alahinnata nimetatud ajakirja mõju meie tolleaegsete mesinike teadmiste taseme tõstmisele. Peale selle töötasid mesindusala nõuandjad Põllutööstusministeeriumis, Põllumajanduskojas ja peaaegu igas maakonnas, ning paljud kohalikud seltsid võtsid tööle veel mesinduse assistendid e. nõustajad.

Mart Reinik

Eesti Aianduse ja Mesinduse Kesksele pöördus korduvalt vabariigi valitsuse poole suusõnaliste seletustega ja märgukirjadega, mis juhtisid tähelepanu mesinduse probleemidele.

Kesksele teeneks tuleb lugeda ka Mee kaubandusliku liigituse määruse (RT 29-1934) ja Mee pakkimise ja märkimise määruse (RT 52-1934) väljatöötamist ning rakendamist. Kesksele töö tulemusena kehtestas Põllutöominister korra mesinike abistamiseks meesaa- gi ikalduste korral. Kesksele algatusel kutsuti Katseasjanduse Nõukogu juures ellu ka mesinduse sektioon, mille ülesandeks oli mesinduslaste uurimuste ja katsete juhtimine.

1938. aastal seati eesmärgiks mesinduse katsetegelaste järelekasvu eest hoolitsemine ja nende ettevalmistamine. Selle all mõeldi kandidaatide väljalimist ja nende suunamist välisriikidesse stažeerima. Väljalititud kandidaatide suunamist välismaale toimetas president Konstantin Pätsi noorem vend Peeter Päts. Nii siirdusid Saksamaale oma teadmisi täiendama Jaan Roots jun., Arnold Päev jt.

1938. aastal taotleti ka Maatööliste ja Väikemaapidajate Koja määruse rakendamist, mille kohaselt väikemajapidamistes (alla 5 ha) oleks võimalik mesilaste pidamise edendamiseks anda

Peeter Päts

preemiaid (toetusi A.R.), sest mesindus kuulub just esmajoones nende majapidamiste juurde. Samal aastal kinnitas põllutöominister ka 9 vaatlusmesilat, millele 1939. aastal lisandus veel 9. 1939. aastal lahkusid ajakirja "Mesinik" toimetusest Mart Reinik ja A. Trautmann ning asemele tulid Arnold Päev ja A. Tarn.

1939. aastal jõustus Mesilastaudide tõrje seadus, mille alusel riik võis hüvitada omanikele kuni 75% mesilasperede sundhukkamise läbi tekkinud kahjust. Samal ajal määras põllutöominister ka 26 mesilastaudide kontrolöri, kellele mesinikud olid kohustatud teatama taudide esinemisest või esinemise kahtlustest.

Ajakiri Aednik-Mesinik

Teiseks tähtsamaks suunaks peeti mesilasperede arvu suurendamist ja meetoodangu tõstmist. Mesindusala asjatundja Karl Mäekala arvates võiks Eestis pidada kuni 280 000 mesilasperet. "Mesiniku" toimetuse leidis, et meetoodang pere kohta peaks olema vähemalt 12–16 kg. Tegelikult vurritati tol ajal pere kohta välja ligi kaks korda vähem mett: näiteks 1936. aastal keskmiselt 6,7 kg, 1937. aastal 6,5 ja 1938. aastal 6,2 kg.

1940. aasta "Mesinik" hakkas ilmuma täiendatud kujul, paremal paberil ja nägusama kujundusega, kuid paraku jäid

Mesilaste haigused ja kahjurid

selle aasta esimese poolaasta numbrid viimasteks.

Sõja ajal lahkusid Eestist ka mitmed mesinduse eestvedajad. Seltside tegevus vähenes. Kogu põllumajandus, sealhulgas mesindus, olid saanud rängalt kannatada. Ennesõjaaegsest enam kui 100 000 mesilasperest oli 1945. aasta kevadeks jäänud järele alla 20 000.

Toonane poliitika eelistas seltside tegevusele kõigi majandusharude ranget riiklikku juhtimist. Nii kuulus 1944. aasta suvel Eestisse saabunud Põllutöö Rahvakomissariaadi operatiivgruppi ka juba enne sõda tuntud aiandustegelane Gerhard Hansman (1911–1983). 1945. aastal sai temast Aianduse ja Mesinduse Trusti direktor ja peaaugronoom. Eestisse naasis ka Virve Kulbin, kes õppis aastatel 1939–1941 Vahi aianduskoolis ja töötas 1941–1944 NSV Liidu tagalas mesinikuna ning suure, 500-perelise mesila juhatajana. Temast sai Aianduse ja Mesinduse Trusti mesinduszootehnik. Mesinduse alal töötas edasi ka Arnold Päev, kes juhtis kuni 1950. aastani Põllumajandusministeeriumi mee teadusliku uurimise laboratooriumi ja tegutses ka mesilate rekvireerijana.

Jätkub järgmises "Mesinikus"

MESILA ANDMELEHT 2012. aasta kohta

1. **Mesila asukoht** _____
maakond _____ vald _____ küla _____

Kui on, siis märkida ka teised alalised asukohad _____

Mesila registreerimisnumber PRIA-s _____

2. **Mesilasperede arv** (kui täitsite ankeedi eelmisel aastal, siis piisab 2012. a. andmetest):

	2010		2011		2012		
	Kokku		Põhi- peresid	Abi- peresid	Kokku	Põhi- peresid	Abi- peresid
Kevadel							
Sügisel							
Meetoodang kg							

3. **Eraldi asuvate mesilagruppide arv** _____
4. **Mesilastõug** (õige alla kriipsutada): kohalik, sega, kraini (carnika, singer), itaalia, buckfast, kaukaasia, muu (milline?) _____
5. **Tegelik sülemite arv 2012** _____
6. **Mesilasemasid kasvatatud 2012** _____ tk. **Tehtud uusi mesilasperesid** _____ tk.
7. **Tarutüüp** lamavtaru korpustaru muu (milline?) _____
Raamitüüp eesti raam langstroth muu (milline?) _____
8. **Vurr** käsiajamiga mootoriga
Vurrikere alumiiniumist roostevaba tsingitud
9. **Mee filtreerimine** 1- või 2-kordne traatsõel nailonsõel selitusõel
 muu (selgitada) _____
10. **Meenõud suurpakendiks** alumiiniumist piimanõud terasest piimanõud roostevaba
 toiduplast muu (milline?) _____
11. **Väikepakend** klaaspurk plastpurk plastkarp muu (milline?) _____
12. **Pakendi etikett** kasutan ei kasuta
13. **Mesilashaigused** (õige alla kriipsutada): Ameerika haudmemädanik, Euroopa haudmemädanik, varroatoos, lubihaue, kotthae, muu (milline?) _____
14. **Hukkunud perede arv 2011/2012** _____
15. **Hukkimise põhjus:** halb talvitumine _____ tk.; nugis _____ tk.; karu _____ tk.;
 taimekaitsetööd _____ tk.; muu põhjus (milline?) _____
16. **Toodetud:** vaha 2011 _____ kg; 2012 _____ kg; õietolm 2011 _____ kg; 2012 _____ kg
 taruvaik 2011 _____ kg; 2012 _____ kg; muu 2011 _____ kg; 2012 _____ kg
17. **Kasutatud kärjepõhja 2012** _____ kg/ _____ lehte

18. Talvesöödaks kulus suhkrut 2012 sügisel _____ kg; ostetud suhkru keskmine hind _____ €

19. Kulutused mesilasperede ravimiseks _____ €

20. Mesindus on (võiks olla) Teile vajalikku sissetulekut andev ettevõtluse võimalus ,
lississetulek põhitöö kõrvalt lississetulek pensionäriale lississetulek töötule

21. Mesindustegevuse iseloom (õige alla kriipsutada): amet, poolamet, talunik, FIE, harrastus,
muu (milline?) _____

22. Müün mett hulgi kaubana pakendajatele _____ %, kaupluste kaudu _____ %, väikepakendis otse tarbijale _____ %

23. Kui suure osa Teile meest ostavad püsikliendid? _____ %

24. Mida soovite muuta oma mesilas või mee vurritamisel-pakendamisel-säilitamisel? _____

25. Millised probleemid on Teil mee turustamisel, mida kavatsete ette võtta? _____

26. Kas vajate (vajalik alla kriipsutada): lisateavet, õppepäevi, loenguid, koolitust, muud (mida?) _____

järgmistel teemadel:

mee omadused ja kvaliteedinäitajad , mee kvaliteeti säästvad töövõtted ; seadmete ja mee kvaliteeti mõjutavad töövõtted : vurritamisel , filtreerimisel , säilitamisel , sulatamisel , pakendamisel , märgistamisel ;

mee müük , tarbija-kliendiga suhtlemine , tarbijate teavitamine , infomaterjalid ; mesinduse tasuvus , arengu- ja äriplaan , raamatupidamine ning tulude-kulude arvestus ; seadusandlus , mesilate register , mesila pass , võimalikud toetused ; mesilashaigused , haiguste profülaktika , haiguste ravi ; spetsialisti abi , kas ka tasuline abi (ei / jah)?

27. Kas vajate õppereise? Eestisse , Venemaale , Euroopasse , kuhu täpsemalt _____

Kui suur võiks olla õppereisi mõistlik osalustasu? _____ Muud õppereise puudutavad ettepanekud _____

28. Missugust abi ja kellelt ootate oma mesinduse edendamiseks? _____

29. Mesinik _____
Ees- ja perekonnanimi

30. Isikukood (või sünniaeg: päev, kuu, aasta) _____

31. Aadress _____
Postiindeks, maakond, vald/linn, küla/tänav, maja/talu

Telefonid _____ E-post: _____

32. Andmelehe täitmise kuupäev ja allkiri _____

Teie poolt siin esitatud andmeid kasutab Eesti Mesinike Liit ülevaate saamiseks mesinduse olukorrast ja probleemidest, et neid lahendada ja mesinike olukorda parandada. Eesti Mesinike Liit kasutab neid andmeid ainult statistilise ülevaate saamiseks ega avalda teistele osapooltele kujul, mis võiksid tuvastada andmeid esitanud isikut. Andmete kasutamisel ei ohustata ega kahjustata Teie huve.

Täname nähtud vaeva eest!

Eesti Mesinike Liidu juhatus

Jäta see leht endale!

J.Vilmsi 53 G, 10147 Tallinn
info@mesinikeliit.ee

MESILA ANDMELEHT 2012. aasta kohta

1. Mesila asukoht _____
maakond vald küla

Kui on, siis märkida ka teised alalised asukohad _____

Mesila registreerimisnumber PRIA-s _____

2. Mesilasperede arv (kui täitsite ankeedi eelmisel aastal, siis piisab 2012. a. andmetest):

	2010		2011		2012		
	Kokku		Kokku	Põhi- peresid	Abi- peresid	Kokku	Põhi- peresid
Kevadel							
Sügisel							
Meetoodang kg							

3. Eraldi asuvate mesilagruppide arv _____

4. Mesilastõug (õige alla kriipsutada): kohalik, sega, kraini (carnika, singer), itaalia, buckfast, kaukaasia, muu (milline?) _____

5. Tegelik sülemite arv 2012 _____

6. Mesilasemasid kasvatatud 2012 _____ tk. Tehtud uusi mesilasperesid _____ tk.

7. Tarutüüp lamavtaru korpustaru muu (milline?) _____

Raamitüüp eesti raam langstroth muu (milline?) _____

8. Vurr käsiajamiga mootoriga

Vurrikere alumiiniumist roostevaba tsingitud

9. Mee filtreerimine 1- või 2-kordne traatsõel nailonsõel selitusõel

muu (selgitada) _____

10. Meenõud suurpakendiks alumiiniumist piimanõud terasest piimanõud roostevaba

toiduplast muu (milline?) _____

11. Väikepakend klaaspurk plastpurk plastkarp muu (milline?) _____

12. Pakendi etikett kasutan ei kasuta

13. Mesilashaigused (õige alla kriipsutada): Ameerika haudmemädanik, Euroopa haudmemädanik, varroatoos, lubihaue, kotthae, muu (milline?) _____

14. Hukkunud perede arv 2011/2012 _____

15. Hukkamise põhjus: halb talvitumine _____ tk.; nugis _____ tk.; karu _____ tk.;

taimekaitsetööd _____ tk.; muu põhjus (milline?) _____

16. Toodetud: vaha 2011 _____ kg; 2012 _____ kg; õietolm 2011 _____ kg; 2012 _____ kg

taruvaik 2011 _____ kg; 2012 _____ kg; muu 2011 _____ kg; 2012 _____ kg

17. Kasutatud kärjepõhja 2012 _____ kg/ _____ lehte

2012. AASTA MESINIKU KANDIDAADID

Aasta Mesiniku 2012 valime 24. novembril Jänedal. Kandidaatideks on esitatud:

1. PEREKOND LUGUSED

Esitajad Maire Valtin ja Anna Aunap. Maire Valtin põhjendab ettepanekut nii:

Soovitan aastamesinikuks perekond Luguseid Põltsamaalt. Nad on väga pika staažiga mesinikud ja aktiivselt osalenud mesinike koolitamisel. Jüri on tuntud fotograaf ja filmimees, kelle salvestisi on kindlasti näinud kogu Eestimaa mesinikud. Ka mesinike kalendris on tema pilte palju avaldatud. Nad on alati lahkesti jaganud oma kogemusi soovijaile ja meelsasti tutvustanud oma mesilast ja mesindusalaseid tegemisi. Mesinikena on nad seltsivad, abivalmid ja heatahtlikud. Nad mõlemad väärivad igati aastamesiniku tiitlit.

2. JÜRI LUGUS

Esitaja Maie Männik. Põhjendus:

Vaadates sel suvel tema mesindusalast majapidamist sain aru, et Jüri mesindab novaatorlikult. Ta on välja mõelnud mesiniku selga säästva abivahendi, millega saab kerge vaevaga korpuseid liigutada. Sellest on suur abi just kevadisel taru-põhjade vahetamisel. Seal oli ka raamide kokkupanemisel kõik vajalik eelnevalt läbi mõeldud, et mitte raisata kallist aega. Ta on mees kes teistele kõike alati lahke sõnaga seletab.

3. RASMUS LEPIK

Esitaja Aimar Lauge. Põhjendus:

Rasmus Lepik on küll algaja mesinik, kuid ta on teinud mesindusalaseid videoid ning aidanud nendega aktiivselt kaasa mesinduse propageerimisele.

4. EVALD ÜBI Raplamaalt ja ÜLO LIPPA Harjumaalt

Esitaja Arvi Raie. Põhjendus:

Evald Übil ja Ülo Lippa järgivad mesindamisel häid mesindustavasid ning nende seireproovides on olnud kõige vähem varroalesti. Nad on tublid mesinikud, ning neil on tugevad mesilased.

5. PEREKOND TAALID

Esitaja Aivo Sildnik. Põhjendus:

Perekond Taalid on Eesti mahemesinduse pioneerid, mitmekülgsed ja pikka aega tegutsenud mesinikud. Nende pädevus, positiivne mõtlemine, avatus ja sotsiaalne aktiivsus on meile kõigile eeskujuks. Eriti tuleb esile tõsta perekond Taalide tööd elukestva õppe propageerimisel, mesinike koolitamisel ja järelkasvu kasvatamisel. Praegu töötab Taalide mesilas juba kaks põlvkonda.

NEONIKOTINOIDID – MESINIKEL KÜSIMUSI ROHKEM KUI VASTUSEID

Taimekasvatuse seisukohast aitavad tugevatoimelised taimekaitsevahendid tõhusalt kaitsta paljusid põllumajanduskultuure kahjurputukate rünnete vastu. Ühe uue taimekaitsevahendite rühmana on viimase kümnekonna aasta vältel laiemalt levimas neonikotinoidid. Samas tekitab neonikotinoidide kasutamine mesinikes kasvavat muret mesilaste võimaliku kahjustamise pärast. Suure kõlapinna sai näiteks Lõuna-Euroopa riikides kümnekond aastat tagasi jär-

sult suurenenud mesilasperede hukkumine pärast seda, kui päevalilleepõldudel võeti taimekaitsevahendina kasutusele imidaklopriid. Neonikotinoide tootvad firmad küll püüavad mesinike rahustada, väites, et uuringutele toetudes on need tooted mesilaste tervisele suhteliselt ohutud. Aga on selge, et selle modernse taimekaitsevahendite "perekonna" paljude erinevate toodete valmistamine ja turustamine on keemiakompaniidele suur äri, milles lii-

guvad sajad miljonid dollarid. See suure raha lõhn omakorda sunnib mesinike kahtlema tootjafirmade rahustavate väidete tõepäras ja otsima oma murelikele küsimustele vastuseid. Ka USA mesindusajakirjas American Bee Journal ABJ on neonikotinoidide teema saanud viimasel ajal üha enam tähelepanu. Järgnevalt lühiülevaade mesindusteadlaste arutlustest ja uuringutest neonikotinoidide mõju kohta mesilaste tervisele. On üldteada, et taimekaitses

18. Talvesöödaks kulus suhkrut 2012 sügisel _____ kg; ostetud suhkru keskmine hind _____ €

19. Kulutused mesilasperede ravimiseks _____ €

20. Mesindus on (võiks olla) Teile vajalikku sissetulekut andev ettevõtluse võimalus ,
lississetulek põhitöö kõrvalt lississetulek pensionäriale lississetulek töötule

21. Mesindustegevuse iseloom (õige alla kriipsutada): amet, poolamet, talunik, FIE, harrastus,
muu (milline?) _____

22. Müün mett hulgi kaubana pakendajatele _____ %, kaupluste kaudu _____ %, väikepakendis otse tarbijale _____ %

23. Kui suure osa Teie meest ostavad püsikliendid? _____ %

24. Mida soovite muuta oma mesilas või mee vurritamisel-pakendamisel-säilitamisel? _____

25. Millised probleemid on Teil mee turustamisel, mida kavatsete ette võtta? _____

26. Kas vajate (vajalik alla kriipsutada): lisateavet, õppepäevi, loenguid, koolitust, muud (mida?) _____ järgmistel teemadel:
mee omadused ja kvaliteedinäitajad , mee kvaliteeti säästvad töövõtted ; seadmete ja mee kvaliteeti mõjutavad töövõtted : vurritamisel , filtreerimisel , säilitamisel , sulatamisel , pakendamisel , märgistamisel ; mee müük , tarbija-kliendiga suhtlemine , tarbijate teavitamine , infomaterjalid ; mesinduse tasuvus , arengu- ja äriplaan , raamatupidamine ning tulude-kulude arvestus ; seadusandlus , mesilate register , mesila pass , võimalikud toetused ; mesilashaigused , haiguste profülaktika , haiguste ravi ; spetsialisti abi , kas ka tasuline abi (ei / jah)?

27. Kas vajate õppereise? Eestisse , Venemaale , Euroopasse , kuhu täpsemalt _____
Kui suur võiks olla õppereisi mõistlik osalustasu? _____ Muud õppereise puudutavad ettepanekud _____

28. Missugust abi ja kellelt ootate oma mesinduse edendamiseks? _____

29. Mesinik _____
Ees- ja perekonnanimi

30. Isikukood (või sünniaeg: päev, kuu, aasta) _____

31. Aadress _____
Postiindeks, maakond, vald/linn, küla/tänav, maja/talu

Telefonid _____ E-post: _____

32. Andmelehe täitmise kuupäev ja allkiri _____

Teie poolt siin esitatud andmeid kasutab Eesti Mesinike Liit ülevaate saamiseks mesinduse olukorrast ja probleemidest, et neid lahendada ja mesinike olukorda parandada. Eesti Mesinike Liit kasutab neid andmeid ainult statistilise ülevaate saamiseks ega avalda teistele osapooltele kujul, mis võiksid tuvastada andmeid esitanud isikut. Andmete kasutamisel ei ohustata ega kahjustata Teie huve.

Täname nähtud vaeva eest!

Eesti Mesinike Liidu juhatus

on juba enam kui saja aasta vältel kasutatud tubakaleotisi, milles sisalduv nikotiin aitab tõrjuda taimi ründavaid putukaid. Seda tõrjevõtet on ka Eestis rohkesti tarvitatud, eelkõige kasvuhoonetes ja iluaiaanduses (näiteks roosikasvatases). Paraku on taime varre ja lehtede pinna kantud tubakaleotise toime lühiaegne ja seda töömahukat taimede piserdamist tuleb teha hooaja vältel mitmeid kordi.

Uue põlvkonna neonikotinoide kuuluvad süsteemsete taimekaitsevahendite hulka, mille toimeaine levib taime sees kõigisse taime osadesse ja mõjub seal otseselt taime närivaid putukaid. Sageli kasutatakse neonikotinoide taimeseemnete (näiteks rapsi, päevalille või maisi seemnete) puhtamiseks. Selliste puhitud seemnete korral levib toimeaine taimede tarkamisel seemne pinnalt taime mahla kaudu üle kogu taime ja toimib seal kahjureid tõrjudes pikka aega.

Ühena esimeste hulgas käsitleti ABJ veergudel neonikotinoide teemat 2008. a. Bob Harrison. Muu hulgas rõhutas ta Itaalia ja Prantsusmaa teadlaste järeldusi, et süsteemsete taimekaitsevahendite jäägid satuvad puhitud taimeseemnete pinnalt või ka järgneval kasvuperioodil taimemahla ja -jääkide kaudu pinnasesse. Need neonikotinoide jäägid säilivad põllupinnases pikka aega ja levivad järgneva külvikorra kultuurtaimede, sealhulgas nende õietolmule, umbrohtudele ja ka looduslikele taimele. Sealt jäi üles ka küsimus – kuidas mõjutavad neonikotinoide vähese kontsentratsiooniga (subletaalsed) jäägid mesilaste tervist lühema või pikema aja vältel?

Juba 2006. a. tõstsid USA mesindusteadlased alarmi CCD (mesilasperede kollapsi) teemal. Mesilastel ilmnes tugev immuunsüsteemi häiring. Korraga hakkasid mesilasi kahjustama mitmed erinevad haigused ja nende organism ei suutnud haigustekitajatele vastu seista. Hakati koguni rääkima mesilaste immuunsüsteemi puudulikkuse ehk mesilaste AIDSi nähtusest. Mesilaste massiline haigestumine ja kadumine oli aktiivseks kõneaineks, kuid selle nähtuse põhjustest osati vähe rääkida.

Bob Harrison oma artikliga 2008. a. oli üks esimesi, kes tõstas neonikotinoide võimaliku osa mesilaste hukkumises. Seejärel 2009. a. Prantsusmaa Põllumajandusuuringute Instituudis tehtud mesilaste hukkumise põhjuste uuringute alusel toodi esile, et kui mesilaste toidule lisati ka väikesed neonikotinoide kogused, siis järgnes sellele mesilaste immuunsüsteemi nõrgenemine ja perede hääbumine. Samal aastal USAs tehtud analoogiliste katsete käigus jõudsid uurijad Pettis ja Van Engelsdorp samasugustele järeldustele.

Kummalisel kombel tekkis pärast neid esmaseid kirjutisi neonikotinoide kasutamise ja mesilaste hukkumise seoste teemal pikem vaikusperiood, kus keegi ei soovinud midagi arvata. Piltlikult väljendudes oldi aru saadud, et elevandilaps on sattunud portselanipoodi ja kipub kiiresti üha suuremaks kasvama ning rohkem ruumi võtma. Teadjad olid teadmatuses, hoidsid hinge kinni ega sõandanud midagi öelda.

Uut arutlust ja mõningaid järeldusi sellel teemal paku-

vad tänavu kevadel teadusajakirjas Science ilmunud kolm erinevate uurijate artiklit. Harvardi keskkonnateadlane Chengsheng Lu korraldas katse, kus mesilasperesid toideti suvel ja sügisel maisisiirupiga, mis sisaldas nõrgas kontsentratsioonis imidaklopiidi. Mesilased talletasid selle sööda kärkeks ka talveperioodiks. Kokku oli katses 4 mesilasperede gruppi. Igas grupis oli 5 peret, neist üks kontrollpere, millele anti puhas maisisiirupit. Varakevadel selgus, et imidaklopiidisisaldusega sööda kasutanud 16st mesilasperest oli 15 talve jooksul väga tugevasti nõrgenenud ja hääbumas, otsekui oleks tegemist CCD (mesilasperede kollapsi) laadse nähtusega. Samas puhas maisisiirupit tarvitanud 4 mesilasperest oli 3 peret väga hästi läbi talve tulnud, kuid üks pere suri tugeva kõhulahtisuse tõttu.

Teine kirjeldatud uuring viidi läbi Inglismaal, kus Stirlingi Ülikooli teadlased Penelope Whitehorn ja David Goulson uurisid neonikotinoide toimet kimalastele. Katses kasvatati 75 kimalaseperet, toites neid neonikotinoide sisaldava õietolmu ja suhkrulahusega, kasutades võrdlevalt toimeaine väikest või suuremat kontsentratsiooni toidus. Tulemus: neonikotinoide toime aeglustas tugevasti nende perede kasvu, seda peaaegu võrdselt nii toimeaine madala kui kõrgema kontsentratsiooni korral. Olulise järeldusena tuuakse esile, et neonikotinoide toimel vähenes tunduvalt kimalaseperedes üleskasvatatud noorte emade hulk, mis looduses seaks küsimärgi alla kimalaseperede arvukuse säilimise.

Kolmandas uuringus Prantsusmaal kinnitas uurija Mickael Henry mesilastele "sadula" kombel selga miniatuursed andurid, mis võimaldasid loendada nende mesilaste väljalende tarust ja tagasijõudmisi tarusse. Võrreldi neonikotinoide sisaldavat sööda kasutanud ja mitte-kasutanud mesilaste taruse tagasijõudmiste määra. Osutus, et neonikotinoide söönud mesilaste grupi hulgas olid

kaod ligi kaks korda suuremad, võrreldes tavasööta söönud mesilastega. Seda nähtust matemaatiliselt modelleerides järeldub, et neonikotinoide sisaldava õietolmu või/ja nektari tarvõtmine mesilasperede toiduks võib pikema perioodi vältel esile kutsuda mesilasperes mesilaste arvukuse tunduva vähenemise, pere hääbumise ja kollapsi.

Huvitava uudisena teatas tänavu suvel firma Bayer kui neo-

nikotinoide üks suuremaid tootjaid maailmas, et kavandab koostöös mesindusteadlastega korraldada täiendavaid katseid ja selgitada täpsemalt nende taimekaitsevahendite võimalikku mõju ja riske mesilaste tervisele. Selle projekti tegevuskava tutvustamine on juba järgmise loo teema.

*Kokkuvõtte tegi
Aleksander Kõik*

MESILASPEREDE HEA TALVITUMISE TAGAMISEKS

Hea talvitumise üheks eelduseks on, et talvekülmad ja temperatuurikõikumised mesilasperesid ei räsiks (vt. pilte).

Samas on võimalik saada ka minimaalsete vahenditega korpuste valmistamise juhiseid.

Tiit, 51 99 09 20

KOHALIKE ÜHENDUSTE/SELTSIDE 2012/2013 I POOLAASTA (01.09.2012-28.02.2013) ÕPPE- JA TEABEPÄEVAD.

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2010–31.08.2013 kaudu. Osavõtt on tasuta.

HARJUMAA

Jüri Kihelkonna Mesinduse Seltsi õppe- ja teabeõhtud

Rae vallas Jüri alevikus Jüri kultuurikeskuses
30.10.2012 kl. 18.00

- Kokkuvõtte oktoobrikuisest tegevusest mesilas. Mee käitlemine, säilitamine, sulatamine.
- Lektor Leili Otsa (ei saa toetust mesindusprogrammist)
- Nõuded meepurgi siltidele.
- Nõuded mee müügil.
- Lektor Olev Raid (ei saa toetust mesindusprogrammist)

27.11.2012 kl. 18.00

- Mesindamine kombineerituna lamavtarudega ja korpustarudega.
- Lektor Eha Metsallik

18.12.2012 kl. 18.00

- Mesilasvahast küünalde ja kärjeküünalde valmistamine.
- Mesilasvahast jõulukaunistused.
- Kärje- ja vahaküünalde näidised.
- Jõulupärased meepakendid.
- Lektor Leili Otsa (ei saa toetust mesindusprogrammist)

29.01.2013 kl. 18.00

- Perede hooldus peale puhastuslendu mesilastarudes.
- Lektor Eha Metsallik

26.02.2013 kl. 18.00

- Emade kasvatamise praktilisi kogemusi Nico süsteemiga.
- Lektor Leili Otsa (ei saa toetust mesindusprogrammist)
- Emade kasvatamine (täpsustamisel)
- Lektor täpsustamisel (ei saa toetust mesindusprogrammist)

Info: Leili Otsa, 51 33 150

Keila Aiandus- ja Mesindusseltsi õppe- ja teabepäev
09.02.2013 kl. 11.00 Keilas Ohtu tee 5 II korruse saalis

- Mesilasperede talvitumine, puhastuslend. Mesilasperede ümbertõstmine,

põhjade puhastamine, inventari desinfitseerimine. Sülemlemine.

Emade väljavahetamine.
Lektorid Mai Endla ja Kadri Uusojä

Info: Aivi Jakobson, 51 94 58 76

Tallinna Mesinike Ühistu õppe- ja teabeõhtud
Tallinnas Ehitajate tee 5 VII-315

13.11.2012 kl. 17.30

- Teema täpsustamisel.
- Lektor täpsustamisel (ei saa toetust mesindusprogrammist)

11.12.2012 kl. 17.30

- Mullusuvistest õppereisidest, ja mis on kavas.
- Lektor Marianne Rosenfeld

08.01.2013 kl. 17.30

- Talvitumise kvaliteedi hindamine.
- Lektor Aleksander Kilk

12.02.2013 kl. 17.30

- Varakevadestest talvekahjude minimeerimise võimalustest.
- Lektor Sergei Kozlov

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

HIUMAA

Hiiumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
Käina Kultuurikeskuses (korraldaja Uku Pihlak)

17.11.2012 kl. 10.00

- Mesilaste kollaps. Kas ka Hiiumaal?
- Lektorid Jüri Rebane ja Uku Pihlak

16.02.2013 kl. 10.00

- Mesilasperede talvitumise kvaliteedi hindamise ja talvekadude minimeerimise võimalused.
- Lektorid Mati Haabel ja Uku Pihlak

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

IDA-VIRUMAA

Ida-Viru Mummu Seltsi õppe- ja teabepäevad
08.12.2012 kl. 10.00 Kukruse mõisa seltsimajas
Kukruse külas Kohtla vallas

- Ülevaade suviselt ja sügisestelt vabariiklikelt mesinike teabepäevadelt.
- Lektor Eret Laht

12.01.2013 kl. 10.00 Jõhvi Gümnaasiumis, Hariduse 5

- Mesindamine – äraelamise võimalus (vene keeles).
- Lektor Maire Valtin

Info: Heiki Roots, 55 63 33 17

JÕGEVAMAA

Põltsamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
10.11.2012 kl. 10.00 Põltsamaa Kultuurikeskuses
Põltsamaal J. Kuperjanovi 1

- Mesilasvahast küünalde valmistamine, praktiline õppus.
- Lektor Airi Gailit
- Hetke vajalikud toimetamised mesilas.
- Lektorid Jüri Mekšun, Jüri Lugus ja Ain Seeder
- Seltsi 2013. a. tegevuskava täpsustamine.
- Lektor Ain Seeder

09.02.2013 kl. 10.00 (koht täpsustamisel)

- Mesilaste toitmisest; suhkru ja nende omadused.
- Lektor Aivo Sildnik (ei saa toetust mesindusprogrammist)

Info: Ain Seeder, 52 50 204

LÄÄNE-VIRUMAA

Lääne-Virumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev
09.02.2013 kl. 11.00 Roelas

- Mahemesindusega alustamine.
- Leader-meetme võimalused ettevõtjatele.
- Lektorid Tõnis ja Aili Taal

Info: Aili Taal, 50 987 34

NB! 07.11.2012 kl. 17.00 õppepäeva EI TOIMU! Vabandame eksitava informatsiooni pärast.

RAPLAMAA

Raplamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
Kehtna vallas Saunakülas Valtu Jahimeeste Seltsi jahimajas
28.10.2012 kl. 10.00

- Mesilaste haigused ja nende tõrje.
- Lektor Aado Oherd

27.01.2013 kl. 10.00

- Mee käitlemine, turustamine ja toidu ja veterinaarameti nõuded.
- Lektor Arvi Raie

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

TARTUMAA

Elva Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev
09.02.2013 kl. 10.00 Elvas Pargi 34

- Talvised tööd mesilas. Ärritajad – nälg peres.
- Korjema mitmekesistamine.
- Milliste võtetega saab meetoodangut suurendada.
- Lektor Tõnu Hiiemäe

Info: Tõnu Hiiemäe, 50 49 020

Tartu Mesinike Seltsi õppe- ja teabeõhtu (korraldajad Eesti Kutseliste Mesinike Ühing ja Tartumaa Mesinike Selts):

11.01.2012 kl. 17.00 (koht ja lektor täpsustamisel)

- Kokkuvõtted 2012. mesindusaastast ja ettevalmistused 2013. aastaks.
- Mesindusuudiseid laiad maailmast.
- Mesindamine korpustarudega.

Info: Jaanus Tull, 50 90 471

MESINIKE VABARIIKLIKUD SÜGISESED TEABEPÄEVAD

Mesindusest Balti riikides ja Soomes

Toimumiskoht: Jäned mõis, Tapa vald, Lääne-Virumaa

Toimumisaeg: 24. novembril 2012, kell 9.50–18.30

25. novembril 2012, kell 9.00–15.00

PÄEVAKAVA

Laupäev 24.11.2012 (suures saalis)

9.00–9.45	Registreerimine.
9.45–10.00	Teabepäevade avamine.
10.00–11.15	Läti mesinduse hetkeolukord. Juris Steiselis ja Armands Krauze (Läti)
11.15–11.30	Kohvi-/teepaus
11.30–12.15	Leedu mesindus ja meeturg 2012. Arendustöö mesilasperede hukkamise vähendamiseks. Sigitas Uselis (Leedu)
12.15–13.00	Soomes mesindusest ja meeturust, mesinduse tasuvusest. Heikki Vartiainen (Soomes)
13.00–14.00	Lõuna Musta Täku Tallis
14.00–14.40	EMLi üldkoosolek: Uue aasta liikmemaksu otsustamine. Aasta Mesiniku 2012 valimine. Moderaatorid Aleksander Kilk ja Marianne Rosenfeld
14.40–15.25	Eesti mesinduse ajaloost. Antu Rohtla
15.25–16.10	Mesilased filmis. Mait Laas
16.10–16.30	Kohvi-/teepaus
16.30–18.30	Pidulik aktus: Eesti Mesinike Liit 20. Tänu- ja tervitussõnavõttud. Austusavaldused EMLi teenekatele liikmetele. Aasta Mesiniku 2012 õnnitlemine. Kontsert: Kadrina Kirikukoor. Moderaator Aleksander Kilk
18.30–19.00	Vaba aeg
19.00–...	Pidulik õhtusöök ja simman Musta Täku Tallis

Pühapäev 25.11.2012 (Musta Täku Tallis)

9.00–10.00	Ülevaade mesindusalaste töörühmade tööst: küsimuste vastuste foorum. Moderaator Jaanus Tull
10.00–10.15	Kohvi-/teepaus
10.15–11.45	Olustvere poisid Soomes: praktika Soome suurmesilates. Andres Tamla ja Raul Terep
11.45–12.00	Mesindusalase kompetentsuse arendamine ja hindamine. Marje Riis
12.00–13.00	Lõuna
13.00–13.45	Meekvaliteedi aasta 2011-2012 kokkuvõtted. Anna Aunap
13.45–14.05	Ravimite kasutamise regulatsioonist. Ave-Ly Toomvap (Ravimiameti veterinaarravimite juhtivspetsialist)
14.05–14.30	Orgaaniliste vahendite kasutamisest varroatoosi tõrjel. Varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid Eestis 2012/2013. Aado Oherd
14.50–15.00	Teabepäevade lõpetamine.

Aasta Mesiniku 2012 kandidaatidega saab tutvuda EMLi kodulehel www.mesinikeliit.ee
Teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Eesti mesindusprogrammi 2010–2013 raames.
Loengutest osavõtt on tasuta. Toitlustus (sh. kohvipausid) ja majutus on tasulised. Tasumine Eesti Mesinike Liidu kontole 10002021522005 (SEB).

Hinnad

- Miinimumpakett 5 €
L 2 kohvi-/teepausi
- I toitlustuspakett 11 €
L 1 lõuna, 2 kohvi-/teepausi

- II toitlustuspakett 16 €
L-P 2 lõunat, 2 kohvi-/teepausi

- Õhtusöök koos simmaniga
EMLi liikmetele 11 €, mitteliikmetele 14 €

- Majutus 16 € öö

NB! Palume broneerida ööbimine kindlasti EMLi kaudu (gruupihind).

Osalemine ainult eelneva registreerimise alusel. Palume registreeruda hiljemalt 19. novembriks 2012

- veebis www.mesindusprogramm.ee (registreerimisvormil),
- telefonil 637 64 93 (E, T, R kl 10.00-16.00),
- mobiilil 53 41 40 67.

NB! Registreerunuks loetakse need, kes on osamaksu EMLi kontole tasunud.

Täpsem info: Aivar Raudmets, tel. 53 41 40 67 või mesindusprogramm@gmail.com

*Südamlikud õnnesoovid
oktoobri- ja novembrikuu
sünnipäevalastele!*

Ilmar Ernits	91	28. oktoober	Mart Rannu	70	9. oktoober
Gustav Liivamägi	84	4. oktoober	Arvo Pertel	70	18. oktoober
Maimu Maripuu	84	20. november	Arvi Hansson	70	18. november
Arvo Kimmel	81	17. november	Jüri Esinurm	65	20. oktoober
Jüri Schmidt	79	16. oktoober	Marti Varik	65	10. november
Endel Viidebaum	79	16. november	Aare Kakum	65	24. november
Ülo-Karla Kask	77	13. november	Leili Otsa	60	1. november
Aime Mardla	76	26. november	Siiri Estrik	60	12. november
Jüri Ploom	75	14. oktoober	Taivo Raudsaar	60	23. november
August Rapp	75	23. oktoober	Silvi Keernik	55	14. november
Mait Mardla	75	30. november	Enno Viides	50	26. oktoober
Ants Tamm	70	4. oktoober	Allan Tamm	50	3. november

Esikaane foto: Ene Tigas, tagakaane foto: Aleksander Kilk.

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 6 (74) ilmub detsembris 2012.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: kilk@cc.ttu.ee või linask@neti.ee.
EML kontakttelefonid: 52 93 589 (A. Kilk) või 63 764 93 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teisipäeviti ja reedeti kell 10-16).
Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

**Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit
"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2010 – 31.08.2013" tegevuste kaudu.**

Mesindusprogrammi eesmärgid on: mesinike ja mesindusseltside abistamine ja toetamine mesinduspäevade ja -õppuste korraldamisel ning kohaliku mesinduselu edendamisel; teabelevi arendamine ja mesinike parem erialane teavitamine; mesinduse efektiivsete tehnoloogiliste lahenduste arendamine, tutvustamine ja propageerimine; toote- ja turuarenduse tegevuste suunamine ja toetamine; varroatoosi ja teiste mesilashaiguste tõhusate tõrjemeetodite ja -võtete propageerimine ning mesinike nõustamine mesilashaiguste tõrjes; mee kvaliteedi seireuuringute korraldamine ja mesinike teavitamine ning nõustamine küsimustes, kuidas mee tootmise ja käitlemise protsessis mee kvaliteeti säästa ja parandada. Programmi raames valminud materjalid on tasuta.